

PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY

CYKL 4-LETNI

SKRZYPCE

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Klasa pierwsza

- Dobranie odpowiedniej wielkości skrzypiec i smyczka.
- Sprawdzenie formy podstawka: struny powinny być rozłożone niezbyt szeroko oraz bliżej gryfu.
- Nazwy części skrzypiec i smyczka należy wprowadzać w miarę potrzeby porozumiewania się z uczniem.
- Rozśpiewanie i umuzykalnienie ucznia.
- Rozwijanie wyobraźni muzycznej.
- Nauczanie śpiewania z pamięci prostych piosenek z tekstem, granych później na instrumencie ze słuchu i z nut.
- Śpiewanie i rozpoznawanie interwałów.
- Rozluźnienie organizmu i adaptacja do instrumentu — ruchy manipulacyjne.
- Rozwijanie wyobraźni i świadomości ruchowej — ruchy imitujące grę.
- Ćwiczenia przygotowawcze i opanowanie układu gry lewej i prawej ręki.
- Stawianie palców lewej ręki oraz prowadzenie smyczka — ruchy świadomie kierowane. Granie ze słuchu prostych piosenek pizzicato i smyczkiem, z rozpoczynaniem od różnych dźwięków i palców (transpozycja).
- Czytanie nut i gra z nut. Różne układy palców w I pozycji.
- Łatwe formy chromatyki.
- Ruchy zmian pozycji na флазоletach naturalnych.
- Zmiany pozycji z I do III tym samym palcem w piosenkach ze słuchu i z nut.
- Prostolinijne, równoległe do podstawka prowadzenie smyczka i wydobywanie ładnego dźwięku. Prawidłowa pulsacja.
- Wartości nut: półnuta, ćwierćnuta, ósemka.
- Dó`achć: umiejętność gry całym smyczkiem, górną połową i dolną połową.
- Naprzemienna praca smyczka: całym smyczkiem —górną połową — całym smyczkiem — dolną połową. Uwaga: szczególnie czuwać nad pracą prawej ręki w dolnej części smyczka i przy żabce. Zmiana strun déta-clz — elementy techniki przygotowawczej prawej ręki.
- Legato do czterech nut. Gra na dwóch strunach, łatwe dwudźwięki z pustą struną. Rozpoznawanie bizunenia czystych kwint i próby strojenia maszynkami. Gamy durowe i pasaże w obrębie jednej oktawy do 3 znaków.
- Najprostsze gamy molowe, rozpoczynane od pustych strun: a, d, g.

- Gamy durowe dwuoktawowe: G, A, B, (C). Naczelne zadanie nauczania początkowego: niedopuszczenie do powstania napięć w organizmie.
- Formy organizacji zajęć Obok tradycyjnej formy nauczania indywidualnego zaleca się prowadzenie zajęć grupowo — najlepiej po dwóch uczniów o zbliżonym poziomie zdolności.

Klasa druga

- Dalsza praca nad układem lewej i prawej ręki.
- Zwiększenie wymagań w za-kresie intonacji, brzmienia dźwięku oraz rytmu.
- Kontynuowanie przejść na flażolety naturalne w wyższych pozycjach.
- Wprowadzenie pozycji II i III.
- Transponowanie znanych piosenek do innych pozycji.
- Powtarzanie łatwych utworów z wykorzystaniem pozycji (przykład — Zacharina: Zbiorek tańców i melodii — palcowanie dolne).
- Rozpoczęcie pracy nad biegłością.
- Granie szesnastek cyklach i legato.
- Kontynuowanie ćwiczeń z chromatyką.
- Ruchy poszerzania układu palców (ekstensja) do kwarty zwiększonej i kwinty czystej. Łatwe dwudźwięki, głównie z pustymi strunami.
- Zastosowanie dwudźwięków w znanych już piosenkach.
- Doskonalenie ruchów naprzemiennych smyczka: całym smyczkiem — końcem smyczka — całym smyczkiem — przy żabce (przykład etiid — Wohlfahrt: op. 45 nr 4, 13, 14).
- Czuwanie nad pracą prawej ręki przy żabce. Legato do ośmiu dźwięków.
- Początek pracy nad marteM.
- Elementy techniki przygotowawczej prawej i lewej ręki (o technice przygotowawczej patrz: komentarze metodyczne do etiid nr 6 i 7 R. Kreutzera, red. E. Umińska, T. Wroński, PWM, Kraków).
- Rytm bardziej skomplikowane: ćwierćnuta z kropką i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, triola ósemkowa.
- Wprowadzanie elementów wibracji: ruchy wibracyjne z oparciem ręki o pudło w III i IV poz. oraz w I poz. (O nauczaniu wibracji patrz: Literatura przedmiotu nr 9 i 10).
- Synkopa: ósemka-ćwierćnuta-ósemka. Rozszerzanie zakresu dynamiki: piano, mezzoforte, forte.
- Gamy durowe i molo-we oraz pasaże do 3 znaków przykluczowych z wykorzystaniem III pozycji.

- Samodzielne strojenie instrumentu (maszynkami).

MINIMUM MATERIAŁU DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy i pasaże z pamięci.
2. Szesnaście etiid o zróżnicowanych problemach technicznych.
3. Dwa koncerty (głównie pierwsze części), w tym jeden z pamięci.
4. Osiem utworów z towarzyszeniem fortepianu.

Klasa trzecia

Zadania techniczne i muzyczne

- Utrwalanie pozycji II i III. Łatwe wejścia do V pozycji na strunie E i A.
- Etiudy pasażowe dacle i legato.
- Rozwijanie biegłości: proste tryle, wprawki, etiudy i utwory biegłościowe.
- Chromatyka i poszerzanie układu palców (ekstensja) do kwinty czystej.
- Dwudźwięki: oktawy ze zmianą pozycji (najłatwiejsze).
- Pojedyncze, łatwe seksty i tercje.
- Gra kwintami czystymi na dwóch strunach.
- Łatwe akordy (pizzicato i smyczkiem).
- Flażolety naturalne. Pizzicato lewą ręką (z pustą struną). 1: MtacU., matrelć, portato.
- Podwójne dćtach (przygotowanie do sautille).
- Legato, legato przez struny oraz arpeggio - legato. Staccato pod łukiem — dwie, trzy, cztery nuty.
- Nauka wibracji (zaleca się rozpoczynanie nauki vibrato od III pozycji). Stosowanie wibracji w utworach mocniejszymi palcami (3 i 2) na dłuższych dźwiękach: półnuty, synkopy (wygodniej w III pozycji).
- Gamy durowe i molowe oraz pasaże do 4 znaków przykluczowych, w pozycjach
- i ze zmianami pozycji z zastosowaniem smyczkowań i rytmów (w obrębie 2 oktaw).
- Samodzielne strojenie skrzypiec.
- Dalsze utrwalanie pozycji I - III oraz ich zmian. Pozycja IV i V.
- Proste wejścia do pozycji VI i VII na strunie E.
- Etiudy na zmiany pozycji I - V i etiudy pasażowe.
- Zmiany pozycji grupami dźwiękowymi. Dalsza praca nad biegłością — dćtaclW. i legato. Lekkie, podwójne cktach (przygotowanie do sautille").
- Chro-matyka i ekstensja.

- Ćwiczenia i etiudy dwudźwiękowe.
- Zwrócenie uwagi na trudne dwudźwięki: sekstę wielką 3 i 4 palcem oraz tercję małą 4 i 2 palcem (odpowiednie wprawki i ćwiczenia).
- Proste dwudźwięki w pozycjach (III).
- Ćwiczenia i etiudy oktawowo.
- Gamy dwudźwiękowe ze zmianami do III pozycji: oktawy, seksty, tercje w tempie wolnym, z przerwami i techniką przygotowawczą (zob. Z. Feliński: Nauka gam i zmian pozycji, cz. I, s. 34 -38).
- Akordy. Łamanie akordów.
- Doskonalenie wibracji wszystkimi palcami (1 - 4). Smyczkowania: martele (szybsze i z wibracją), podwójne dótach, staccato pod łukiem, łatwe spiccato i ricochet.
- Legato przez struny.
- Dynamika od pianissimo do fortissimo.
- Praca nad kształtowaniem dźwięku i różnorodną artykulacją.
- Pizzicato lewą i prawą ręką.
- Flażolety.
- Gamy durowe i molowe do 4 znaków oraz pasaże z uwzględnieniem V pozycji.

Smyczkowania i rytmy

MINIMUM MATERIAŁU DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy i pasaże z pamięci.
2. Szesnaście etiud o zróżnicowanych problemach technicznych.
3. Dwa koncerty (głównie pierwsze części), w tym jeden z pamięci.
4. Cztery utwory z towarzyszeniem fortepianu.
5. Gamy durowe i molowe oraz pasaże do 4 znaków (z pamięci).
6. Jeden duet (tercet, kwartet).

Klasa czwarta

Zadania techniczne i muzyczne

- Pozycje VI i VII.
- Etiudy na zmiany pozycji i etiudy pasażowe dach i legato, zmiany pozycji grupami dźwiękowymi. Wchodzenie do wyższych pozycji na strunie G.

- Wprawki, etiudy i utwory biegiłościowe (cMtach, legato, sautille).
- Chromatyka i ekstensja.
- Prawidłowa intonacja w utworach do 4 znaków przykluczowych, enharmonia.
- Ćwiczenia i etiudy dwudźwiękowe. Łatwiejsze dwudźwięki legato.
- Ćwiczenia i etiudy oktawowo.
- Następstwa równych dwudźwięków.
- Akordy.
- Utwory z dwudźwiękami i akordami.
- Dalsze doskonalenie wibracji, wibracja w wysokich pozycjach.
- Różnicowanie wibracji w zależności od ekspresji: wibracja wolna, szybka, szeroka, wąska. Doskonalenie różnorodnych smyczkowań i artykulacji.
- Lekkie smyczki unoszone (Sev'ik op. 3). Wprowadzenie smyczkowania:
 - sul tasto, sul ponticello, col legno.
- Flażolety sztuczne (kwartowe). Pojęcie stylu utworu: barokowy, klasyczny, romantyczny, współczesny. Odpowiednie środki wyrazu.
- Szeroki zakres dynamiki i kulminacje fraz. Gamy durowe i molowe do 4 znaków oraz pasaże. Gamy A-dur i G-dur w trzech oktawach z zastosowaniem zróżnicowanej rytmiki i smyczkowania.
- Gamy dwudźwiękowe: tercje, seksty, oktawy — detache i po 2 legato.
- Gamy i pasaże na jednej strunie.
- Gra w siedmiu pozycjach.
- Wysokie pozycje na strunie E i G. Skoki do pozycji.
- Wymaganie dość dużej biegiłości gry, także ze zmianami pozycji i różnymi smyczkowaniami.
- Chromatyka i ekstensja.
- Prawidłowa intonacja w utworach współczesnych.
- Tryl, mordent, tremolando.
- Dwudźwięki do czterech nut — lega-to.
- Akordy łamane i jednocześnie brzmiące (3-głosowe).
- Pojedyncze decymy.
- Różnorodne smyczkowania i artykulacje.
- Arpeggio legato, arpeggio skaczące (w pros-tych akordach).
- Flażolety naturalne i sztuczne (kwartowe).
- Pizzicato lewą i prawą ręką. Różnicowanie stylów.

- Różnicowanie wyrazu w utworze.
- Ekspresja estradowa.
- Gamy durowe i molowe oraz pasaże do 4 znaków, przez 3 oktawy, z zastosowaniem zróżnicowanych rytmów i smyczkowań.
- Gamy i pasaże na jednej strunie w obrębie jednej oktawy.
- Gamy dwudźwiękowe: tercje, seksty, oktawy detache i legato do 4 nut.
- Proste pochody decym — wolno, cktachć, z przerwami.

MINIMUM MATERIAŁU DO OPRACOWANIA W CIĄGU ROKU SZKOLNEGO

1. Gamy durowe i molowe oraz pasaże do 4 znaków w obrębie siedmiu pozycji, różnymi rodzajami smyczkowań (cktacli, legato, spiccato, sautille, staccato)..
2. Dwudźwięki — tercje, seksty, oktawy do piątej pozycji, dach i legato po dwie i cztery nuty.
3. Dwanaście etiud (w tym dwudźwiękowe i biegłościowe).
4. Dwa koncerty (głównie pierwsze części), w tym jeden z pamięci.
5. Cztery utwory z towarzyszeniem fortepianu.
6. Jeden duet (tercet, kwartet).